

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Херсонський державний аграрний університет"
Освітня програма	26055 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	194 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Херсонський державний аграрний університет"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	26055
Назва ОП	Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	194 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Сорокіна Катерина Борисовна, Гаврилко Анастасія Дмитрівна, Грицина Олександр Олексійович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	20.05.2020 р. – 22.05.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://www.ksau.kherson.ua/files/akred/samoocosvprog/%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B2%D0%BE%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE,%20%D0%92%D0%86%20%D1%82%D0%B0%20%D0%92%D0%A2%C2%BB%20ID%2026055.pdf>

Програма візиту експертної групи http://www.ksau.kherson.ua/files/licenzuvannya/%D0%93%D1%96%D0%B4%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%B1%D1%83%D0%B4%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE,%20%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D1%96%D0%BD%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0_%D0%A5%D0%94%D0%90%D0%A3_20-22%20%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D1%8F%202020_.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

30 вересня 2020 року указом президента України схвалені «Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019>], які в тому числі передбачають забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією. 13 травня 2020 року секретар Ради національної безпеки і оборони України Олексій Данілов під час засідання робочої групи з питань безпеки водних ресурсів держави та забезпечення населення якісною питною водою в населених пунктах України наголосив «Стратегічне завдання - забезпечення водної безпеки держави в умовах зміни клімату» [<https://www.rnbo.gov.ua/ua/Diialnist/4601.html>]. Таким чином на освітню програму (далі - ОП) «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології» покладена важлива суспільна місія, яка в тому числі передбачає забезпечення водної безпеки держави в умовах зміни клімату. Якісна підготовка фахівців за першим рівнем вищої освіти ОП дозволить на рівні висококваліфікованих кадрів сприяти водній безпеці держави Україна, підтримувати її в працездатному стані та розвивати її в тренді кращих світових практик. Оцінюючи важливість суспільної місії ОП, що акредитується, водної безпеки держави, експертна група в своїй роботі широко спробувала допомогти ЗВО в побажаннях та рекомендаціях, встановленні сильних і слабких сторін освітньої програми. Експертна група вдячна ректору Юрію Євгеновичу Кирилову, першому проректору Юрію Івановичу Яременку, проректору з наукової роботи та міжнародної діяльності Олександрові Володимировичу Аверчеву, декану факультету водного господарства, будівництва та землеустрою Валерію Васильовичу Артющенку, гаранту ОП Миколі Миколайовичу Волошину, завідувачу кафедри Наталії Миколаївні Шапоринській, всьому академічному персоналу, що здійснює підготовку за ОП, здобувачам вищої освіти за ОП, роботодавцям, працівникам структурних підрозділів ЗВО за Вашу працю, любов до освіти, готовність виконувати важливі суспільні задачі у підготовці фахівців водного профілю, за Ваш час та готовність до комунікацій під час зустрічей з експертами. Також, варто відзначити, що за такий короткий час роботи експертної групи у ЗВО, надані консультації та побажання від експертів вже були позитивно сприйняті гарантом та ЗВО, для врахування їх вже були зроблені певні зміни щодо покращення якості освіти. Експертна група також відмічає сформовану наукову школу з 60-х років ХХ століття з питань удосконалення методів проектування та конструктивних рішень елементів гідротехнічних та гідромеліоративних систем еколого-гідромеліоративних технологій, водопостачання та підготовлені цією школою висококваліфіковані кадри, що нині є в складі академічного персоналу, що здійснює підготовку за ОП. Щодо найголовніших висновків, то варто підсилити роботу щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, навчально-методичного забезпечення ОП та процедур моніторингу та перегляду ОП, внутрішнього забезпечення якості освіти тощо.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

До сильних сторін програми можна віднести наступне: 1. Цілі ОП відповідають стратегії розвитку Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет» відповідно до високих стандартів освітньої діяльності. 2. Вимоги вступу до ЗВО знаходяться у доступі на сайті Університету. Правила прийому не містять будь-яких дискримінаційних положень по відношенню до програми, яка акредитується. 3. Загальний обсяг ОПП відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Зміст освітніх компонент ОП відповідає предметній області спеціальності 194 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології. 4. Форми і методи навчання та викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання і відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. 5. Інформація щодо цілей, змісту, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонент доводиться до відома здобувачів вищої освіти. 6. Перевірка кваліфікаційних робіт на плагіат дисциплінує здобувачів та сприяє розвитку культури академічної доброчесності. 7. Існують процедури оскарження результатів навчання та визначення результатів навчання за неформальною освітою або отриманих в інших закладах освіти. 8. Процедури конкурсного відбору НПП є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму для викладання на ОП. 9. Наявність системи рейтингування викладачів та заохочення викладацького складу до розвитку професійної майстерності. 10. Реалізація ОП відбувається за достатності матеріально-технічних ресурсів (оснащення лабораторій і аудиторій) та інформаційного забезпечення (бібліотечний фонд, вільний безкоштовний доступ до ресурсів наукометричних баз Scopus і Web of Science). 11. Університет

створює умови для осіб з особливими освітніми потребами. 12. ЗВО працює над рівнем прозорості своєї роботи і має на меті досягти максимально можливого рівня публічності процесів. 13. Адміністрація ЗВО, гарант ОПП та викладацький склад, що забезпечує реалізацію освітньої програми, яка акредитується, мають прагнення щодо усунення виявлених недоліків.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Потребує уточнення «фокус» ОП. 2. Ціль у ОП одна – підготовка фахівця, це не є недоліком, проте можливо варто у розрізі місії та візії ЗВО розширити ціль також наприклад і на навчання через дослідження чи навчання через практику. 3. Формувати ПРН варто спільно з усіма стейкхолдерами ОП. 4. ОПП 2019 року потребує внесення змін в розрізі прийняття стандарту вищої освіти за спеціальністю та врахування зауважень експертної групи вказаних в критерії 2 та інших критеріях. 5. Процес формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів за ОП потребує кардинального реформування. 6. Курсовий проєкт, курсова робота як елемент освітньої компоненти або окремих освітніх компонентів потребує перегляду в ОПП та навчальних планах. 7. Варто врахувати рекомендації МОН стосовно мінімальної кількості кредитів освітніх компонентів на рівні 3 кредити, переглянути існуючу практику з 1-2 кредитами ОК. 8. Згідно положень ЗВО забезпечення методичними вказівками повинне складати 100%, проте забезпечення методичними вказівками з лабораторних робіт, практичних занять, самостійної роботи не дозволяє виконати Положення ЗВО. 9. Розроблення, затвердження та оприлюднення ідентичних робочих програм вибірково блоків 1 та 2 є суттєвим порушенням академічної доброчесності, та потребує суттєвої роботи над системою внутрішньої якості освіти у ЗВО та формуванні культури якості. 10. Опитування здобувачів здійснюється для всіх рівнів та всіх ОП ЗВО, варто проводити ідентифікування за ОП, або проводити опитування лише для цієї ОП. 11. Функціонування секції ради роботодавців потребує перегляду в частині оцінки можливого конфлікту інтересів та спрямування її роботи з формальних на реальні підсумки праці. 12. Здійснити пошук свого регіонального контексту. 13. Структурно-логічна схема ОПП повинна передбачати послідовність вивчення освітніх компонентів з точки зору логіки та досягнення ПРН, кожен освітній компонент повинен бути окремим у цій схемі і повинен мати структурні та логічні зв'язки з іншими компонентами, як передумова чи наслідок його вивчення, що в цілому призводить до досягнення визначених ПРН. 14. Освітня компонента повинна передбачати досягнення визначеного ПРН, всі освітні компоненти повинні бути передбачені у матрицях ОПП (нині відсутні практики та атестація). 15. Варто оцінити доцільність значної кількості навчальних практик з невеликою кількістю кредитів. 16. У відомостях про самооцінювання ОП в таблиці 1 для лабораторій під одним номером вказані лабораторії з різними назвами, в таблиці 3 назви програмних результатів навчання не відповідають ОПП. 17. В робочих програмах та методичних вказівках багато посилань на літературу ХХ століття на російській мові, варто посилити співпрацю з бібліотекою і придбати та використовувати сучасну літературу в т.ч. на іноземній мові (англійська, німецька тощо). 18. Привести кількість балів за екзамен у РП відповідно до вимог Положень ЗВО, а саме розподіл 60% до 40%, в той час як цей розподіл коливається від 25 до 40% нині..

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Ціль ОП у відомостях про самооцінювання освітньої програми не вказана, проте вказана мета ОП. Мета ОП – підготовка фахівців здатних комплексно вирішувати задачі та проблеми. Особливість ОП не достатньо обґрунтована, адже здатність працювати у вказаних сферах мають випускники і інших інженерних професій. Підтвердження факту, що нині є значний попит на ринку праці даних фахівців експертна група не отримала. Вказана унікальність ОП викладена формально, та має розбіжності з основний фокусом ОПП [с. 4, 14]. Мета ОП відповідає місії ЗВО, а саме підготовці фахівців [с. 6, 1а].

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Експертній групі не вдалося встановити визначення цілей ОП та програмних результатів навчання (далі - ПРН) з врахуванням позицій та потреб здобувачів вищої освіти ОП. Варто вказати, що на період розроблення ОПП 2016

року на ОП були відсутні здобувачів вищої освіти. Підтвердження врахування позицій та потреб здобувачів в ОПП 2019 року експертна група не отримала. Опитування здобувачів ОП проводиться в письмовій та електронній формі. Розроблена закладом ЗВО форма не включає питань щодо цілей та ПРН ОП [5]. Електронна форма заповнюється всіма здобувачами ЗВО, що не дозволяє ідентифікувати відповіді здобувачів цієї ОП [<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdpZQ2WS8anq8EfMbajFrVHE8ZRnE3S7bSDRJGUx8UGoEfJrg/viewform> , Результати опитувань]. Врахування цілей ОП та ПРН з позицій роботодавців має певну практику. Вивчення доказів врахування цілей ОП та ПРН наданих гарантом у вигляді Протоколів засідань ради роботодавців факультету водного господарства, будівництва та землеустрою №1-6 не дозволили встановити обговорення та врахування цілей та ПРН ОП з позиції роботодавців [7]. Варто звернути увагу на можливий конфлікт інтересів, а саме призначення головою секції ради роботодавців факультету водного господарства, будівництва та землеустрою гаранта ОП Волошина М.М. та секретарем секції завідувача кафедри гідротехнічного будівництва, водної інженерії та водних технологій Шапоринську Н.М. [п. 3, протокол від 06.02.2019 р. №4, протокол від 05.02.2020 №6]. Рецензії на ОПП не містять відгуків роботодавців стосовно цілей та ПРН ОП. Варто звернути увагу на відсутність дати написання рецензій та рецензії-відгуку авторами [Рецензії]. Під час Зустрічі №7 з роботодавцями експертами було задане питання до авторів рецензій відносно часу написання ними рецензії, де була отримана відповідь січень-лютий 2020 року. Доказів врахування позицій та потреб академічного персоналу відносно цілей та ПРН ОП експертна група у вигляді результатів опитувань вказаних у відомостях про самооцінювання ОП експертна група не отримала. Експертна група вважає, що врахування позицій та потреб академічного персоналу відносно цілей та ПРН ОП відбувається під час безпосереднього спілкування, без документального підтвердження таких обговорень.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

У відомостях самооцінювання вказано, що водне господарство охоплює коло питань, де неможливо обійтись без науково-технічних та наукових кадрів, які володіють методами, знаннями та вміннями. На думку авторів, все вищезгадане зумовлює потребу у підготовці здобувачів за ОП. Складно погодитися з твердженнями авторів, що потребу у підготовці здобувачів ОП зумовлюють науково-технічні та наукові кадри. Швидше за все ці кадри є складовою системи підготовки здобувачів, а не їх потребою. Експертній групі не продемонстровано, що автори ОП під час її розроблення були свідомі тенденцій розвитку спеціальності. Моніторинг ринку праці проводиться під час спілкування з роботодавцями, інші форми моніторингу не використовувалися. Для підтвердження факту наведеного у відомостях про самооцінювання, а саме проведення аналізу номенклатури робітничих інженерно-технічних спеціальностей, гарантом надана довідка за підписом в.о. завідувача кафедри гідротехнічного будівництва, водної інженерії та водних технологій Шапоринської Н.М. [10]. У вказаній довідці результати аналізу відсутні, експертній групі важко встановити потребу проведення аналізу номенклатури саме робітничих спеціальностей. На думку авторів, галузевий контекст при формулювання цілей та ПРН ОП це максимальне наближення практичної підготовки до реальних умов праці. Регіональний контекст відображений у переліку та змісті дисциплін. Підтвердження інших регіональних контекстів експертна група не отримала. На прохання експертної групи щодо підтвердження врахування міжнародних зразків (Варшавська політехніка, Краківська політехніка ім. Тадеуша Костюшки, Західнопоморський технологічний університет) експертній групі були надані електронні посилання на ці ОП [11-13].

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Програмні результати навчання в цілому відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для сьомого рівня. Річ в тому, що в процесі роботи експертної групи було встановлено, що на освітній програмі діє дві освітньо-професійні програми. Перша, затверджена рішенням вченої ради від 23.12.2016 протокол №6 з терміном дії програми 2016-2020 рік. Вивчення даного протоколу дозволило встановити, що в порядку денному засідання вченої ради від 23.12.2016 року питання про затвердження освітньо-професійної програми 194 «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології» відсутнє [15]. Відповідно до довідки наданої відділом технічних засобів навчання, інформаційного та програмного забезпечення [109] дана освітня програма була розміщена на сайті ЗВО 27 лютого 2020 року у вкладці «Якість освіти – Акредитація освітніх програм» та надіслана до Національного агентства під назвою 194 ОПП.pdf [14a]. Експертна група розпочала вивчення даного ОПП. Всі відомості про самооцінювання побудовані лише на цьому ОПП. Згадка чи аналіз іншої версії ОПП у відомостях відсутня. У вказаній вище вкладці «Якість освіти – Акредитація освітніх програм» 10 березня ЗВО розміщує інше ОПП, яке затверджене вченою радою університету 24 червня 2019 року протокол №11 з назвою файлу 194 ОПП (бакалавр).pdf [14б]. Експертна група аналізує відмінності між ОПП та оцінює внесені зміни в ОПП: три додаткові загальні компетентності, сім додаткових фахових компетентностей та вісім додаткових програмних результатів навчання, структурно-логічна схема тощо. Перелік освітніх компонент ідентичний. Перед початком акредитації 12 травня на сайті ЗВО знову відбувається зміна ОПП, і розміщується файл Освітня програма 2016 бакалавр.pdf [14в]. Експертна група оцінює зміст цього файлу і приходять до висновку, що його зміст ідентичний файлу 194 ОПП.pdf. Природньо, що такі зміни на сайті ЗВО викликали запитання до гаранта, стосовно того, які ОПП діють зараз на програмі та скільки їх, та чому інші програми не аналізуються у відомостях про самооцінювання. Під час зустрічі №2 з гарантом

та під час Резервної зустрічі, експертна група намагалася з'ясувати дане питання. Дія одночасно двох ОПП викликала певні складнощі у формуванні звіту, адже експертам потрібно постійно уточнювати яку саме ОПП вони аналізують. Тому якщо повернутися на початок аналізу питання критерію, то програмні результати навчання в цілому відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для сьомого рівня наведених у ОПП 2016 та 2019 року.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Підготовка фахівців за ОП «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології» в основному відбувається за кошти державного бюджету України, основними роботодавцями ОП є підприємства України, що перебувають у державній власності. Таким чином ЗВО в рамках ОП «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології» реалізує суспільну місію в Україні, а саме в основному підготовка фахівців для державних підприємств, що здійснюють свою господарську діяльність на півдні України. ЗВО має наукові школи сформовані з середини ХХ століття та досвід підготовки фахівців за спеціальністю «Гідромеліорація», тривалі контакти з підприємствами та роботодавцями.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

1. Поставити чіткі цілі ОП у взаємозв'язку з місією та стратегією ЗВО. Встановити унікальність ОП, її «фокус», та різницю від аналогічних програм та відобразити її в розділі «Основний фокус ОПП». 2. Цілі та ПРН ОП є консенсусом у визначений проміжок часу між всіма заінтересованими сторонами (здобувач вищої освіти, роботодавець, академічний персонал, інші). Гарант та група забезпечення є узагальнюючою складовою, яка враховує інтереси кожної з сторін та шукає взаємовигідний консенсус. В період дії ОП до березня 2020 року був відсутній стандарт спеціальності. Формування цілей та ПРН було автономією ЗВО. Аналіз цілей та ПРН в ОПП 2016 демонструє низьку комунікацію заінтересованих осіб та врахування їх позицій та потреб. Групі забезпечення варто провести зустрічі зі сторонами, а також спільні зустрічі двох-трьох сторін з наступним обговоренням цілей та ПРН, пошуком раціонального поєднання позицій сторін. Стандарт спеціальності встановлює певний перелік ПРН проте група забезпечення може доповнити встановлений перелік ПРН. 3. Будівництво, а тим паче водні технології та водна інженерія в світі розвивається швидкими темпами, що року відбуваються суттєві зміни в технологіях та інженерії. Авторам ОП варто проаналізувати, ці тренди та включити підсумки аналізу у цілі та програмні результати навчання. Варто провести моніторинг та аналіз ринку праці, не лише спілкуючись із роботодавцями. Оцінити цілі та ПРН ОП за інформацією центрів зайнятості, органів місцевого самоврядування, органів центральної влади, різних інтернет-сторінок з пошуку роботи та наявних вакансій. Відгуком на цей аналіз мають бути зміни в ПРН з максимальним їх наближенням до потреб ринку праці. Майже всі галузі потребують випускників, які максимально наближені до робочого місця. Проте під час зустрічі з роботодавцями [Зустріч 7] останні стверджували, що після початку роботи випускника на їх підприємства ім потрібно ще 2-3 роки для їх підготовки до робочого місця. Таким чином, групі забезпечення варто знову проаналізувати цілі та ПРН ОП, наявність матеріально-технічної бази, техніки, навчально-методичного забезпечення для врахування галузевого контексту. Можливо регіональний контекст і відображений у переліку і змісті дисциплін, проте він повинен бути відображеним в першу чергу в ПРН і цілях ОП, а вже потім у змісті дисциплін. Академічний персонал стверджував, що регіональним контекстом ОП є зміни клімату, проте ПРН в ОП не містять врахування змін клімату, що потребує уточнення. Крім того варто більш детально проаналізувати і інші іноземні програми, та встановити свій власний фокус.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Згідно з принципом автономії, формулювання цілей ОП є відповідальністю ЗВО. Критерій 1 включає низку нормативних стандартів, щодо того, які саме чинники мають бути враховані ЗВО. Мета ОП відповідає місії ЗВО, а саме підготовці фахівців. Потребує підсилення робота щодо врахування позицій та потреб заінтересованих осіб, та досягнення консенсусу. Формулювання цілей варто уточнити з позицій сучасного розвитку науки та галузі, ринку праці та врахувати досвід кращих українських та закордонних практик. Програмні результати навчання в цілому відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для сьомого рівня.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОПП “Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології” за спеціальністю 194 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти становить 240 кредитів ЄКТС, тобто відповідає вимогам п. 4 статті 5 Закону України “Про вищу освіту”. Згідно з ОПП передбачено виділення компонент трьох видів: обов’язкові компоненти (144 кредити ЄКТС, 60%), вибіркові компоненти за вибором закладу вищої освіти (36 кредитів ЄКТС, 15%) та вибіркові компоненти вільного вибору студента (60 кредитів ЄКТС, 25%), що відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження та рівня вищої освіти. Освітня програма затверджена на засіданні Вченої ради Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет», протокол № 6 від 23.12.2016 [15]. Набір здобувачів розпочатий з 2017 року. У ЗВО для здобувачів набору 2019 р. діє ОПП “Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології” за спеціальністю 194 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка затверджена на засіданні Вченої ради, протокол № 11 від 24.06.2019 [16]. У відомостях про самооцінювання аналіз даної ОПП не проводився.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст освітньої програми складений у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» [<https://bit.ly/2XTQuCI>] та «Положення про освітні програми у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» [<https://bit.ly/304xVzm>]. Але вищевказані документи ЗВО мають розбіжності з Рекомендаціями до відповідності Критеріїв Національного агентства. Зокрема, досягнення програмних результатів визначається не лише через обов’язкові дисципліни, але й через освітні компоненти вибіркового блоку. Результати навчання, які забезпечені тільки вибілковими освітніми компонентами, – відсутні. Курсові проекти та курсові роботи не визначені як окремі освітні компоненти, для них не передбачено досягнення програмних результатів навчання. Для навчальних та виробничих практик, кваліфікаційної роботи досягнення програмних результатів навчання не передбачено. Експертна група встановила розбіжність матриці відповідності програмних результатів навчання та освітніх компонент, яка приведена у відомостях про самоаналіз (таблиця 3), та матриці відповідності, яка приведена в ОПП. Для двох дисциплін обов’язкової частини (ОЧ14. та ОЧ19.) та двох частин вибіркової частини (ВВСО9. та ВВСО9.) у матриці відповідності ОПП (п. 4) досягнення програмних результатів навчання не передбачено. Навчальні дисципліни гуманітарного циклу входять тільки до вибіркової частини. Встановлення відповідності програмних результатів навчання та деяких освітніх компонент виконано некоректно, наприклад для ОЧ1. «Нарисна геометрія та інженерна графіка» встановлені результати навчання ПРН2. Демонструвати навички усного та письмового спілкування державною та іноземними мовами, використовуючи навички міжособистісної взаємодії, працюючи в міжнародному контексті з фахівцями та нефхівцями в галузі, з використанням сучасних засобів комунікації та ПРН14. Виконувати комп’ютерні обчислення, що мають відношення до технологічних та інженерних питань, використовувати необхідне програмне забезпечення, виконувати статистичні розрахунки та аналізувати отримані результати; для ОЧ20. «Насоси і насосні станції» встановлений результат навчання ПРН12. Організовувати та управляти будівельними процесами під час введення водогосподарських об’єктів та їх експлуатації, ремонту й реконструкції з урахуванням вимог охорони праці. Окремий аналіз змісту кожного освітнього компонента показує, що не всі дисципліни забезпечують досягнення встановлених ОПП програмних результатів навчання. В ОПП (п. 4) приведений перелік освітніх компонент із зазначенням компетентностей, які формує кожна навчальна дисципліна. Експертною групою визначено, що всі загальні та професійні компетентності забезпечуються певною кількістю освітніх компонент. Структурно-логічна схема, приведена в ОПП (п. 1.2), не показує і не обґрунтовує взаємозв’язок та порядок вивчення освітніх компонент програми. ОП має структурований навчальний план [21].

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Освітні компоненти ОП в цілому сформовано у відповідності до предметної області спеціальності 194 «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології». Обов’язкові компоненти ОП, що відображають професійне спрямування, представлені у дисциплінах ОЧ12. «Водопостачання і водовідведення», ОЧ07. «Технічна механіка рідини і газу», ОЧ14. «Меліоративна та будівельна техніка», ОЧ23. «Організація і технологія гідротехнічного будівництва», ОЧ25. «Обґрунтування ефективності будівництва гідротехнічних об’єктів» та ін., навчальних та виробничих практиках. Загальний аналіз змісту освітніх компонент показує, що вони в цілому відповідають методам, методикам та технологіям, якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосування на практиці. В той же час експертна група під час аналізу робочих програм деяких навчальних дисциплін звернула увагу на невідповідність змісту лабораторних робіт меті їх організації та проведення. Під час зустрічі з академічним персоналом експертна група надала рекомендації щодо коригування змісту підготовки здобувачів з метою забезпечення набуття ними практичних навичок роботи з лабораторним та виробничим обладнанням.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обов'язі, передбаченому законодавством.

Згідно ЗУ «Про вищу освіту», здобувачі вищої освіти мають право обирати дисципліни, обсяг яких становить не менше 25% кредитів ЄКТС від загального обсягу ОП. У ЗВО цей вибір регламентується «Положенням про вибіркові дисципліни» [<https://bit.ly/2Xus8ko>]. Згідно з ОПП обсяг обов'язкових компонент складає 144 кредити ЄКТС (60%). До складу вибіркових компонент входить блок дисциплін за вибором закладу вищої освіти (36 кредитів ЄКТС, 15%), який фактично є обов'язковим за рекомендацією ЗВО. Також на даній освітній програмі передбачені дисципліни вільного вибору студента (60 кредитів ЄКТС, 25%), для яких застосовується блочний вибір дисциплін – передбачено 2 блоки, кожний з яких включає 18 навчальних дисциплін. Експертною групою під час вивчення робочих програм навчальних дисциплін встановлена ідентичність змісту 10 дисциплін з кожного блоку, а саме: ВВС01. Комп'ютерна графіка в гідротехнічному будівництві - ВВС01. Комп'ютерна графіка в водній інженерії; ВВС02. Основи електротехніки та електроніки - ВВС02. Електротехніка; ВВС03. Проектно-вишукувальні роботи у водній інженерії - ВВС03. Водогосподарські проектно-вишукувальні роботи; ВВС05. Інформаційні системи в управлінні водними ресурсами - ВВС05. Програмно-апаратний комплекс в управлінні водними об'єктами; ВВС07. Метрологія і стандартизація - ВВС07. ; ВВС10. - ВВС10. ; ВВС11. - ВВС11. ; ВВС12. - ВВС12. ; ВВС13. - ВВС13. ; ВВС14. - ВВС14. [110]. Загальний обсяг цих дисциплін для кожного блоку становить 35 кредитів ЄКТС (14,6%), що унеможливує забезпечення формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача в обов'язі, передбаченому законодавством. Під час інтерв'ювання академічного персоналу ідентичність змісту дисциплін була підтверджена розробниками робочих програм дисциплін [Зустріч 5]. Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти цієї освітньої програми з'ясовано, що організація вибору дисциплін на наступний курс навчання забезпечується деканатом факультету написанням здобувачами заяви у паперовому варіанті. Експертна група відмічає невпевненість та розбіжності у відповідях здобувачів стосовно термінів здійснення вибору. ЗВО надані зразки заяв студентів про обрання вибіркових дисциплін [23]. В деяких заявах присутня навчальна дисципліна «Правознавство», якої немає у навчальному плані; у заявах щодо вибору блоку дисциплін здобувачами 2 курсу на 2018-2019 навчальний рік присутні дисципліни 3 та 4 семестру, причому заяви датовані груднем 2018 року. Ці факти дають підстави вважати, що написання заяв щодо вільного вибору дисциплін є формальною процедурою. Експертна група звернула увагу на деякі твердження «Положення про вибіркові дисципліни» [<https://bit.ly/2Xus8ko>], а саме: 2.9. Здобувач вищої освіти в односторонньому порядку не може відмовитись від вибраного і затвердженого Вченою радою університету/факультету блоку/переліку дисциплін. На думку експертної групи дані положення обмежують можливості вільного вибору здобувачами освітніх компонент та формування індивідуальної освітньої траєкторії.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Організація практичної підготовки здобувачів вищої освіти у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» регламентується «Положенням про практичну підготовку здобувачів вищої освіти» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/pologennya/Положення%20про%20практичну%20підготовку%20здобувачів%20вищої%20освіти.pdf>]. Відповідно до ОПП та навчального плану здобувачі вищої освіти проходять 8 навчальних практик та 2 виробничі, загальним обсягом 21 кредит ЄКТС (8,75%). Мета, завдання, особливості організації практик за ОПП конкретизовані у наскрізній програмі практик [http://www.ksau.kherson.ua/files/robochi_programi/194/Наскрізна_програма_практик.pdf]. Робочі програми практик відсутні. Компетентності та програмні результати навчання в ОПП для практик не визначені. Обсяг деяких практик становить 1 кредит (НПО1. «Навчально-ознайомча», НПО7. «Інженерна геологія та гідрогеологія», НПО8. «Інженерна гідрологія та використання водних ресурсів»). На думку експертів обсяг цих практик може бути недостатнім для забезпечення досягнення поставлених для них задач. Терміни проведення практичної підготовки визначаються графіком навчального процесу. Базами проходження практик є Інститут зрошуваного землеробства НААН України, регіональні управління водних ресурсів, управління водного господарства, управління каналів, ТОВ «Миколаївводпроект», ТОВ «Сигма-Агро-Інвест», ТОВ «Агросемтех». Здобувачі вищої освіти можуть самостійно обирати базу практики за професійним спрямуванням чи за угодами, укладеними з суб'єктами господарювання. На зустрічі з представниками відділу практики було з'ясовано [Зустріч 10], що договори з підприємствами підписуються на поточний навчальний рік. У матеріалах, наданих експертній групі [24], вказаний термін дії договорів становить 2-5 років. Питання практичної підготовки здобувачів обговорюються на засіданнях Ради роботодавців факультету Водного господарства, будівництва та землеустрою [7]. Функціонування Ради роботодавців здійснюється згідно «Положення про ради роботодавців» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/osvita-pologennya/Положення%20про%20Ради%20роботодавців%20у%20ДВНЗ%20ХДАУ.pdf>]. Інтерв'ювання роботодавців засвідчило їх готовність і надалі надавати можливість проходження практики здобувачами. Побажання роботодавців – збільшення термінів практики; за умови проведення практики на початку літнього періоду надання можливості відвідування здобувачами освіти бази практики восени для забезпечення розуміння особливостей сезонного циклу функціонування підприємств.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills). ОП включає перелік освітніх компонент, що дозволяють отримати програмні компетентності, які можна віднести до soft skills, а саме: ВЗВО02. Історія суспільства, державності та господарства України, ВЗВО03. Українська мова за професійним спрямуванням, ВЗВО05. Філософія, ВЗВО06. Іноземна мова за професійним спрямуванням, ВВСО4. Політологія, ВВСО4. Психологія, що складає 18 кредитів ЄКТС (7,5%). Згідно п. 4 ОПП освітніми компонентами забезпечуються набуття загальних та фахових компетентностей таких як ЗК4. Здатність до ефективного комунікування та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні технічні терміни; ЗК6. Дотримання етичних принципів як з погляду професійної чесності, так і з погляду розуміння можливого впливу досягнень з захисту навколишнього середовища на соціальну сферу; ЗК8. Здатність до комунікації в усній і письмовій формах державною мовою та іноземною мовою для вирішення завдань професійної діяльності. Однак, згідно розподілу освітніх компонент в ОПП, всі ці дисципліни входять до блоку вибіркових. Навички командної роботи удосконалюються під час практичних та лабораторних занять. Розширення комунікативних навичок передбачено під час вивчення іноземної мови, вдосконалення навичок підготовки та проведення презентацій здійснюється під час захисту курсових проектів та випускної кваліфікаційної роботи. Набуття вказаних компетентностей дозволяє випускнику бути успішним незалежно від специфіки та напрямку професійної діяльності. У відомостях про самооцінювання вказано, що набуттю соціальних навичок сприяє наявна волонтерська діяльність здобувачів. Під час інтерв'ювання представників органів студентського самоврядування серед форм волонтерської діяльності, в яких приймають участь здобувачі, була названа допомога дітям з інвалідністю, притулкам тварин, донорство крові.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відповідної спеціальності відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Експертна група встановила, що освітня програма є структурованою у контексті загального часу навчання. Обсяг окремих освітніх компонент включає аудиторне навантаження та самостійну роботу здобувачів. Аудиторне тижневе навантаження складає 26 год. Загальна частка аудиторного навантаження складає 44%. Експертною групою встановлено різну тривалість академічної години протягом навчального року: в період з 15 листопада до 30 березня тривалість навчального заняття становить 60 хв. [Зустріч 1], протягом решти навчального року - 80 хв. На зустрічі з керівником та менеджментом ЗВО ректор Кирилов Ю.Є. пояснив, що це зумовлено особливостями опалювання навчальних корпусів [Зустріч 1]. Форми, види і зміст самостійної роботи студентів у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» регламентується п. 4.2 «Положення про організацію освітнього процесу» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/pologennya/Положення%20про%20організацію%20освітнього%20процесу%20ов%20ДВНЗ%20«ХДАУ».pdf>]. Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента, форми навчання, регламентуються навчальним планом. Спількування експертної групи зі здобувачами та представниками студентського самоврядування під час відповідних зустрічей показало відсутність скарг здобувачів щодо надмірного навантаження та нестачі часу на самостійну роботу. Проте, фактів опитування здобувачів щодо оцінки обсягу самостійної роботи, необхідного для належного опанування конкретних навчальних дисциплін, не встановлено. Тобто наявності певного механізму впливу здобувачів вищої освіти на співвідношення їх фактичного навантаження та обсягів освітніх компонент експертною групою не виявлено. Експертна група відзначає, що для деяких навчальних дисциплін загальним обсягом з або 4 кредити ЄКТС (ОЧ07. Технічна механіка рідини і газу; ОЧ15. Механіка ґрунтів, основи та фундаменти; ОЧ18. Архітектура та будівельні конструкції; ОЧ25. Обґрунтування ефективності будівництва гідротехнічних об'єктів та ін.) передбачено 50% часу аудиторного навантаження та виконання РГР, що дає підстави припустити можливість надмірного навантаження здобувачів та нестачі часу самостійної роботи для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Під час зустрічей із здобувачами, академічним персоналом, представником бібліотеки було з'ясовано, що в ЗВО виконання самостійної роботи забезпечується через бібліотеку Університету, комп'ютерні класи, та можливістю безкоштовної роботи в мережі Інтернет завдяки системі Wi-Fi, що функціонує в ЗВО.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою не здійснюється. В відомостях про самооцінювання ОП надана інформація щодо впровадження в ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» елементів дуальної форми освіти у вигляді практичної підготовки в агроінтернатурі, яка являє собою грантову програму стажування в рамках «Українського проекту бізнес-розвитку плодоовочівництва»

[<http://www.ksau.kherson.ua/restr/restr-2.html>]. Конкурсний відбір здобувачів для участі у програмі стажування здійснюється згідно «Положення про порядок конкурсного відбору студентів Херсонського державного аграрного університету для участі у грантовій програмі на стажування від Українського проекту бізнес-розвитку плодоовочівництва (агроінтернатурса)» [http://www.ksau.kherson.ua/files/documents/Положення_Про%20порядок%20конкурсного%20відбору%20студентів%20Херсонського%20державного%20аграрного%20університету.pdf]. Відомостей про участь здобувачів вищої освіти, які проходять навчання за ОП, яка акредитується, не надано.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Загальний обсяг ОПП відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Освітня програма є структурованою у контексті загального часу навчання. Освітні компоненти ОП сформовано у відповідності до предметної області спеціальності 194 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології. В ОП та навчальному плані передбачені обов'язкові компоненти практичної підготовки – навчальні та виробничі практики, зміст яких відповідає тенденціям розвитку ринку праці та очікуванням стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Обсяг варіативної частини ОП узгоджується з Положенням ЗВО, але не відповідає рекомендаціям до Критеріїв Національного агентства, зокрема, у навчальному плані наявні дисципліни самостійного вибору ЗВО. Навчальні дисципліни гуманітарного циклу входять тільки до вибіркової частини. У ЗВО діє процедура вибору дисциплін за блоковою системою. Аналізуючи зміст вибіркового навчальних дисциплін та механізм системи обрання здобувачами вибіркового дисциплін, експертна група прийшла до висновку, що здобувачі формально та фактично обмежені у можливості вибору дисциплін. Процедура вибору вибіркового дисциплін є негнучкою. Структурно-логічна схема не демонструє і не обґрунтовує взаємозв'язок та порядок вивчення освітніх компонент програми, що вимагає корекції схеми. Програмні результати навчання повинні забезпечуватись виключно за рахунок обов'язкових освітніх компонент, тому матриця відповідностей не передбачає внесення до неї вибіркового компонент ОПП. Набуття soft skills відбувається за рахунок вибіркового компонент ОП. Експертна група рекомендує привести у відповідність до Стандарту вищої освіти України із галузі знань 19 Архітектура та будівництво, спеціальності 194 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології першого (бакалаврського) рівня перелік компетентностей та програмних результатів навчання і матрицю їх відповідності. Необхідно впорядкувати варіативну компоненту з визначенням відповідних результатів навчання. В структуру анкетування здобувачів доцільно включити конкретні питання щодо переліку дисциплін, які здобувачі хотіли б включити до контенту ОП, та необхідного обсягу самостійної роботи. ЗВО доцільно розглянути питання про дуальну освіту з потенційно надійними роботодавцями, використовуючи поблокове чергування теоретичного та практичного навчання.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Враховуючи те, що структурно-логічна схема не демонструє і не обґрунтовує взаємозв'язок та порядок вивчення освітніх компонент програми; для навчальних та виробничих практик, кваліфікаційної роботи досягнення програмних результатів навчання не передбачено; встановлення відповідності програмних результатів навчання та деяких освітніх компонент виконано некоректно; під час вивчення робочих програм навчальних дисциплін встановлена ідентичність змісту 10 дисциплін з кожного блоку (58,3% вільного вибору здобувача), під час інтерв'ювання академічного персоналу ідентичність змісту дисциплін була підтверджена розробниками робочих програм дисциплін [Зустріч 5] то ОП та освітня діяльність за цією програмою не відповідають Критерію 2, однак виявлені недоліки можна усунути протягом одного року.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому цілком чіткі та зрозумілі, не мають дискримінаційних положень та оприлюднені на сайті університету (<http://www.ksau.kherson.ua/abiturientu/pravila.html>) Вступ до ЗВО іноземців та осіб без громадянства також передбачений і регулюється відповідним положенням (<https://bit.ly/2Bg6FSY>)

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОП враховують її особливості, викладені у програмі вступних випробувань, мають перелік тем та питань, необхідних для вступу на навчання (<http://www.ksau.kherson.ua/abiturientu/pvv.html>) [28, 29].

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших, зокрема іноземних закладах освіти відбувається згідно процедур прописаних у Положенні про визнання іноземних документів про освіту в ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет». Ці процедури є чітко визначеними та доступними для всіх учасників освітнього процесу, розміщені на сайті університету за посиланням (<https://bit.ly/3eEtLb>). Реалізація права на академічну мобільність регулюється відповідним положенням, розміщене на сайті університету (<https://bit.ly/3dq9jW>). Практики визнання результатів під час академічної мобільності за ОП нині не застосовувалися.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті відбувається згідно відповідному положенню, що розміщено на сайті університету (<https://bit.ly/2ySpURV>). Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Практики застосування за ОП нині не було. Здобувачі мало проінформовані про такі можливості, варто посилити інформаційну роботу в цьому напрямку.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому чіткі та зрозумілі. Розроблені нормативні документи цілком забезпечують визнання різних результатів навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Рекомендуємо розвивати роботу в напрямку академічної мобільності студентів, а також здобуття навичок і знань у неформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Експертна група прийшла до висновку, що доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання загалом відповідає відповідності критерію В. Варто посилити роботу в напрямку академічної мобільності студентів, а також здобуття навичок і знань у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» регламентуються розділом 4 «Положення про організацію освітнього процесу» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/pologennya/Положення%20про%20організацію%20освітнього%20процесу%20в%20ДВНЗ%20«ХДАУ».pdf>], описані в робочих програмах навчальних дисциплін, в цілому сприяють досягненню заявлених в освітній програмі цілей та програмних результатів навчання і загалом відповідають вимогам студентоцентрованого підходу. Методи викладання та навчання передбачають поєднання аудиторних і годин для самостійного навчання. Під час навчання застосовуються такі форми та методи навчання: лекційні, практичні та лабораторні заняття, самостійне навчання, виконання індивідуальних завдань, проектна робота, індивідуальні консультації з викладачами, контрольні заходи, практична підготовка та виконання кваліфікаційної роботи бакалавра, які забезпечені інформаційною доступністю для здобувачів вищої освіти щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Тематика кваліфікаційних робіт бакалавра обирається здобувачами із запропонованих кафедрою або пропонується самим здобувачем. Результати інтерв'ювання здобувачів вищої освіти підтвердили, що форми і методи навчання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу, а саме: критерії та методи оцінювання оприлюднюються заздалегідь для всіх видів робіт здобувача вищої освіти та контрольних заходів; у відносинах між здобувачами вищої освіти та викладачами присутня взаємна повага, прагнення до діалогу; застосовуються різні способи подачі матеріалу, заохочення до навчання; існує формальна процедура оскарження результатів контролю здобувачами вищої освіти. Опитування здобувачів показало, що вони задоволені формами та методами навчання і викладання. Проте експертна група відмічає відсутність практики опитування здобувачів вищої освіти щодо відповідності форм та методів навчання стосовно конкретних освітніх компонент [30,31]. Слід відзначити, що контрольні заходи проводяться за умови присутності одного викладача, що підтверджено на зустрічах експертної групи із здобувачами та академічним персоналом. Експертна група з'ясувала, що в рамках освітньої програми забезпечено можливість участі здобувачів у програмах кредитної мобільності відповідно до «Положення про порядок організації права на академічну мобільність» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/osvita-pologennya/Положення%20про%20порядок%20реалізації%20права%20на%20академічну%20мобільність.pdf>] та визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/osvita-pologennya/Положення%20про%20неформальну%20освіту.pdf>].

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Загальні норми порядку та критеріїв оцінювання у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» викладені у п. 4.4 «Положення про організацію освітнього процесу» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/pologennya/Положення%20про%20організацію%20освітнього%20процесу%20в%20ДВНЗ%20«ХДАУ».pdf>] та у «Положенні про проведення поточної атестації та семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/pologennya/Положення%20про%20проведення%20поточної%20атестації%20студентів%20та%20семестрового%20контролю%20від%2031.10.2019.pdf>] з якими здобувачі вищої освіти можуть ознайомитися в електронному вигляді на сайті ЗВО. В університеті використовують декілька форм інформування здобувачів вищої освіти щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів, а саме: усне повідомлення-роз'яснення викладачем на першому занятті та друковані матеріали (підтвердження інформації отримане в ході спілкування під час зустрічі зі здобувачами освіти та зустрічі з академічним персоналом); в електронному вигляді на сайті ЗВО в робочих програмах навчальних дисциплін [<http://www.ksau.kherson.ua/якість-освіти/акредитація-освітніх-програм/4569-гр194.html>]. Робоча програма дисципліни містить інформацію щодо мети та завдань навчальної дисципліни, очікуваних знань та вмінь, тематичний план навчальної дисципліни та програму з уточненням питань щодо тем занять за їх видами, систему поточного та підсумкового контролю, критерії оцінювання, методи навчання, методичне забезпечення навчальної дисципліни, а також список джерел, рекомендованої літератури та інформаційні ресурси. Під час вивчення робочих програм навчальних дисциплін встановлено, що інформація щодо програмних результатів навчання, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до ОП та структури дисципліни, в робочих програмах дисциплін не наведена. Експертна група відмічає, що у ЗВО заплановано впровадження навчальної програми-силабуса згідно «Положення про навчальну програму-силабус» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/osvita-pologennya/Положення%20про%20Силабус.pdf>], зміст якої передбачає визначення компетентностей та результатів навчання освітніх компонент. Під час вивчення робочих програм навчальних дисциплін виявлені розбіжності у розподілі балів, які отримують здобувачі. Обсяг балів для підсумкового контролю у вигляді екзамену складає від 20 до 40, що суперечить п. 3.1 «Положення про проведення поточної атестації та семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет». В деяких програмах приведені до чотирьох схем оцінювання (Національна диференційована шкала, Національна недиференційована шкала, Шкала

ECTS, Шкала ECTS недиференційована шкала). Експертною групою надані рекомендації щодо уніфікації схем оцінювання та розподілення балів за видами контролю знань.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Експертна група підтверджує поєднання навчання та досліджень і взаємодію між здобувачами вищої освіти та науково-педагогічним персоналом в частині опублікування тез доповідей здобувачів на конференціях різного рівня, функціонування наукових гуртків, участі у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт за напрямками тематики кафедри та олімпіадах здобувачів вищої освіти. Діяльність наукових гуртків у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» регламентована «Положенням про студентські наукові гуртки» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/pologennya/Положення%20про%20студентські%20наукові%20гуртки%20ДВНЗ%20«ХДАУ».pdf>]. Здобувачі, які навчаються за даною ОП, приймали участь у регіональних науково-практичних конференціях «Гідротехнічне будівництво: минуле, сьогодення, майбутнє» (18-19.10.2018, 10-11.10.2019, наступна запланована на 09-10.10.2020), Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні технології та досягнення інженерних наук в галузі гідротехнічного будівництва та водної інженерії» (24-25.05.2019, наступна запланована на 29-30.05.2020). За участі студентського наукового гуртка «Водопостачання, водовідведення та насосні станції» проводяться наукові семінари з дослідження проблем водопостачання та експлуатації водопровідних мереж; учасники наукового гуртка «Еколого-меліоративні технології» досліджують актуальні проблеми водного господарства України. Здобувач Штаталов А.О. під час проведення II етапів Всеукраїнських студентських олімпіад зі спеціальностей зайняв II місце у 2017-2018 навчальному році та III місце у 2018-2019 навчальному році за спеціальністю «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології» [35]. В 2020 р. у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» шляхом реорганізації Ради молодих вчених засновано Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених [<http://www.ksau.kherson.ua/rmv.html>]. Експертна група відзначає відповідність вимогам забезпечення поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

ОП «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти реалізується вперше. Викладачі розробляють навчально-методичну літературу та приймають участь у науковій діяльності шляхом публікації статей та участі у конференціях. Викладачі навчальних дисциплін проходять підвищення кваліфікації та стажування, а їх результати впроваджують у освітній процес. Порядок підвищення кваліфікації навчально-педагогічного персоналу у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» регламентується «Положенням про підвищення кваліфікації» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/pologennya/Положення%20про%20підвищення%20кваліфікації.pdf>]. Під час вивчення робочих програм навчальних дисциплін в деяких з них експертна група зазначила застарілі інформаційні джерела. Рекомендовано оновити список джерел і рекомендованої літератури. Оновлення змісту освіти доцільно здійснювати по завершенню вивчення навчальних дисциплін на підставі аналізу результатів підсумкового оцінювання, зворотного зв'язку (опитування здобувачів вищої освіти після завершення вивчення освітнього компонента), тенденцій розвитку спеціальності, результатів відповідних наукових досліджень.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Стратегія інтернаціоналізації ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» схвалена Вченою радою ДВНЗ «ХДАУ» протокол № 1 від 29.08.19 року [36] та здійснюється у ключових сферах - освіта та наука. Зустріч із ректором, проректором з науково-педагогічної роботи, проректором з наукової роботи та міжнародної діяльності, академічним персоналом, ознайомлення із «Стратегією розвитку ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/pologennya/Стратегія%20розвитку%20%20ХДАУ%20она%202020-2024%20орр..pdf>] та звітами проректора з наукової роботи та міжнародної діяльності [<http://www.ksau.kherson.ua/infokval-22.html>] дозволяють зробити висновки про інтернаціоналізацію діяльності університету. Наразі випускова кафедра гідротехнічного будівництва, водної інженерії та водних технологій проводить роботу щодо укладання договорів про співробітництво з Ташкентським державним аграрним університетом, Латвійським сільськогосподарським університетом. Значною мірою інтернаціоналізація діяльності на ОП пов'язана із глобалізацією наукових досліджень, які здійснюють НПП в контексті своїх навчальних дисциплін. Деякі НПП програми мають публікації у журналах, які індексуються у авторитетних міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science. У програмах міжнародної академічної мобільності НПП та здобувачі вищої освіти за ОП участі не брали. Тому процес інтернаціоналізації на цій ОП має потребу у активному подальшому розвитку.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми і методи навчання та викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання і відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. В ЗВО належний рівень інформованості здобувачі вищої освіти стосовно освітнього процесу. Усім учасникам освітнього процесу ОП своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Здобувачі вищої освіти мають можливість розвивати необхідні компетентності та займатися науковою роботою завдяки участі у наукових гуртках, студентських наукових товариствах і конференціях. Проводиться робота з інтернаціоналізації діяльності університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Відсутня практика опитування здобувачів вищої освіти щодо відповідності форм та методів навчання стосовно конкретних освітніх компонент. Потребує оновлення список джерел і рекомендованої літератури у ряді робочих програм ОП із долученням до списку результатів наукових досліджень викладачів ОП. Доцільно сприяти участі здобувачів вищої освіти ОП у виконанні держбюджетних та міжнародних наукових проектів та покращити передумови для участі НПП та здобувачів у програмах міжнародної академічної мобільності. Рекомендовано поширити практику опублікування наукових досліджень у закордонних наукометричних базах та виданнях; розширити географію співавторів статей, наукових досліджень викладачів, в тому числі враховуючи інтернаціоналізацію діяльності закладу вищої освіти; сприяти продовженню наукових досліджень здобувачів, розпочатих в індивідуальних завданнях, курсових роботах, опублікуванням їх у тезах доповідей, наукових статтях тощо; сприяти різноплановій і активній інтернаціоналізації діяльності ЗВО загалом, кафедри зокрема із залученням до даних процесів здобувачів вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Експертна група зазначає, що форми і методи навчання та викладання за ОПП дають можливість здобувачам вищої освіти досягнути заявлених цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Недоліки можуть бути враховані та виправлені в найближчий час.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Інформація по контрольним заходам міститься в робочих програмах дисциплін, що розміщені на сайті університету (<https://bit.ly/3dnF2po>) [110]. Також на зустрічі зі здобувачами було підтверджено, що цю інформацію вони отримують також в усній формі від викладачів на першому занятті з дисципліни [39].

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти спеціальністю 194 “Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології” було затверджено у цьому році, тож ще не застосований, і буде врахований при наступному перегляді ОП. Атестація випускників ОП проводиться у формі іспиту та захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи [14]. Наказом ректора від 15.05.2020 р. №111-ст затверджений склад екзаменаційної комісії для проведення захисту випускних кваліфікаційних робіт (проектів) в термін 23-25.06.2020 та проведення атестаційного екзамену 15-16.06.2020 р. [42], що є певним не дотриманням графіку навчального процесу, оскільки атестація (А) має відбутися на 44 тижні навчання. Оскільки в ОПП 2016 та 2019 року атестація передбачається у формі іспиту та захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи, а сама акредитація відбувалася 20-22 травня 2020 експертна група не оцінювала результати

атестації, а лише процес підготовки до атестації, прохання під час наступних акредитацій оцінити результати цих атестацій [40, 41].

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів чіткі та зрозумілі. У робочих програмах визначено правила проведення контрольних заходів протягом навчання, а також у Положенні про проведення поточної атестації та семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://bit.ly/2XqaYUF>). Атестація здобувачів здійснюється відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії (<https://bit.ly/2Bmg63q>). Зустріччю зі студентами підтверджено, що вони знають про алгоритм вирішення конфліктних ситуацій, хоч і не застосовували його. Випадків оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів не було [44,45].

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності прописані у Кодексі академічної доброчесності ДВНЗ "ХДАУ" (<https://bit.ly/2Xm5Pg8>). Здобувачі знайомі з його засадами, дотримуються їх під час реалізації ОП. Експертною групою з'ясовано, що під час розробки блоку вибіркового дисциплін було фактично змінено назви предметів без коригування змісту, що є порушенням даного Кодексу. На прохання експертів були надані відповідні документи вказаних у відомостях про самооцінювання [46,47,49,50].

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Поточні та фінальні контрольні заходи мають чітке та зрозуміле формулювання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Рекомендуємо звернути увагу ЗВО на контроль за дотриманням принципів академічної доброчесності учасників освітнього процесу. Розширити розуміння даного поняття серед студентів, а також переглянути зміст вибіркового дисциплін, особливу увагу звертаючи на перелік ідентичних, вказаних експертною групою у критерії 2 підпункті 4.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Аналізуючи рівень відповідності критерію 5, контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність експертна група оцінювала кожен з цих елементів окремо з наступним синтезом спільної оцінки за критерієм. Зрештою експертна група прийшла до рівня відповідності «В», враховуючи вагу позитивних практик серед контрольних заходів та оцінювання здобувачів порівняно з недоліками виявленими у академічній доброчесності. Експертна група отримала переконання від академічного персоналу про неприпустимість практики порушення академічної доброчесності у майбутньому за ОП.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Експертною групою вивчені дані таблиці 2 відомостей про самооцінювання ОП та інформація, надана ЗВО [51], щодо аналізу професійної та академічної відповідності викладачів, задіяних в реалізації освітньої програми. Встановлено, що більшість НПП відповідають дисциплінам, які викладають, що забезпечує досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання. На зустрічі з академічним персоналом була уточнена інформація щодо відповідності дисциплінам викладачів Домарацького О.О. («Охорона праці в галузі») та Корінь О.В. («Гідравліка», «Теоретична механіка», «Меліоративна та будівельна техніка», «Технічна механіка рідини і газу»). Присутній на зустрічі Домарацький О.О. розповів про наявне підвищення кваліфікації шляхом навчання в «Головному навчально-методичному центрі Держпраці» (м. Київ). Щодо Корінь О.В. завідувачка кафедри Шапоринська Н.М. пояснила її неповну відповідність дисциплінам невеликим терміном роботи на ОП, яка проходить у співробітництві з гарантом ОП та завідувачем кафедри фізики і має перспективи розвитку [51-53]. Під час аналізу показників рівня наукової та професійної активності НПП експертна група відзначила численні невідповідності вимогам щодо кількості публікацій і видань, термінів публікації, обґрунтування показників відповідним підтвердженням. Рекомендовано привести показники до відповідності існуючим вимогам. Необхідно враховувати, що від 13.03.2020 видання категорії «В» не є фаховими.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» застосовує відповідну процедуру конкурсного добору викладачів, яка регламентується «Положенням про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними контрактів» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/pologennya/Положення%20про%20порядок%20пров.конк.відбору%20при%20заміщенні%20вак.посад%20наук.-пед.прац.%20та%20уклад.з%20ними%20конт.%20у%20ДВНЗ%20ХДАУ.pdf>]. Положення містить правила та процедуру відбору НПП та вимоги до компетентності осіб, які обираються на вакантні посади. Положення передбачає достатньо широкі кваліфікаційні вимоги до конкурсантів (крім загальних вимог Ліцензійних умов також беруться до уваги основні наукові праці, науково-методичні видання, стаж роботи, проходження стажування та підвищення кваліфікації, рівень проведення занять). Діє прозора та чітка процедура проходження конкурсу на заміщення вакантних посад. Інформація щодо організації конкурсного відбору під час заміщення вакантних посад була підтверджена на зустрічі експертної групи з допоміжними (сервісними) структурними підрозділами під час інтерв'ювання начальника відділу кадрів. Для успішної реалізації освітньої програми рівень наукової та інноваційної діяльності викладачів оцінюється за допомогою рейтингування. Процедура рейтингування регламентується «Положенням про порядок проведення рейтингової оцінки наукової та інноваційної діяльності науково-педагогічних працівників» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/pologennya/ПОЛОЖЕННЯ%20про%20порядок%20проведення%20рейтингової%20оцінки%20від%2024.06.2019.pdf>], рейтинг викладачів викладений на офіційному сайті університету [<http://www.ksau.kherson.ua/якість-освіти/моніторинг-рейтингу-нпп.html>].

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Експертна група відзначає, що під час реалізації освітнього процесу ЗВО залучає роботодавців передусім за рахунок організації і проведення практик, а також до участі в екзаменаційних комісіях, рецензуванні освітньої програми та кваліфікаційних робіт здобувачів. Питання практичної підготовки та тематика кваліфікаційних робіт здобувачів, забезпечення працевлаштування випускників обговорюються на засіданнях Ради роботодавців факультету Водного господарства, будівництва та землеустрою [7]. Функціонування Ради роботодавців здійснюється згідно «Положення про ради роботодавців» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/osvita-pologennya/Положення%20про%20Ради%20роботодавців%20у%20ДВНЗ%20ХДАУ.pdf>]. На підтвердження інформації вказаної у відомостях про самооцінювання надіслані відповідні документи [58].

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЗВО залучає професіоналів-практиків для проведення ознайомчих лекцій, семінарів, екскурсій. Під час інтерв'ювання роботодавці засвідчили, що вони не долучаються до проведення аудиторних занять на постійній основі. Експертна група вважає, що процедура залучення фахівців-роботодавців до освітнього процесу на ОП є, але не на достатньому рівні.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО сприяє постійному підвищенню кваліфікації НПП у сфері їх професійних та наукових інтересів і таким чином забезпечує умови для професійного розвитку співробітників. Підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних і наукових працівників у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» регламентується «Положенням про підвищення кваліфікації» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/pologennya/Положення%20про%20підвищення%20кваліфікації.pdf>]. Дані таблиці з відомостей про самооцінювання та надана ЗВО інформація [51] свідчать, що всі НПП, які залучені до викладання за ОП, пройшли підвищення кваліфікації. Підвищення кваліфікації проходить як за напрямками науково-практичної діяльності, так і спрямовано на удосконалення педагогічної діяльності та навчального процесу. В університеті діє Спеціалізована вчена рада Д 67.830.01 за спеціальностями 06.01.02 – сільськогосподарські меліорації та 06.01.09 – рослинництво [<http://www.ksau.kherson.ua/rady.html>]. Під час бесіди з керівником і менеджментом ЗВО ректор університету Кирилов Ю.Є. розповів про сприяння розвитку та професійному росту молодих вчених. Для створення сприятливих умов для науково-дослідної роботи та інноваційної діяльності студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених університету, об'єднання їхніх зусиль для вирішення актуальних проблем сучасної науки у 2020 році створено Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених [<http://www.ksau.kherson.ua/rmv.html>]. На підтвердження інформації вказаної у відомостях про самооцінювання надіслані відповідні документи [59-65].

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Експертна група встановила, що в університеті існує система стимулювання розвитку викладацької майстерності за рахунок моніторингу рівня професіоналізму. НПП відзначається грамотами, подяками та дипломами за професіоналізм та науково-педагогічну діяльність. Під час бесід з керівником і менеджментом ЗВО та академічним персоналом експертна група встановила, що стимулювання розвитку викладацької майстерності та наукової діяльності НПП шляхом матеріального заохочення здійснюється за результатами рейтингування, процедура якого у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» регламентується «Положенням про порядок проведення рейтингової оцінки наукової та інноваційної діяльності науково-педагогічних працівників» [<http://www.ksau.kherson.ua/files/pologennya/ПОЛОЖЕННЯ%20про%20порядок%20проведення%20рейтингової%20оцінки%20від%2024.06.2019.pdf>] та викладена на офіційному сайті університету [<http://www.ksau.kherson.ua/якість-освіти/моніторинг-рейтингу-нпп.html>]). Представники НПП, які набрали більше 200 балів згідно рейтингу [<http://www.ksau.kherson.ua/files/yakist%20osviti/Рейтинг%20НПП%20університету%20за%202018%20р..PDF>] отримують до заробітної плати надбавку, яка наразі складає 10%. Згідно вищевказаного положення також проводиться рейтингування кафедр [<http://www.ksau.kherson.ua/files/yakist%20osviti/Протокол%20засідання%20рейтингової%20комісії.PDF>].

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Достатня відповідність академічної та професійної кваліфікації викладачів цілям та програмним результатам навчання. Викладачі систематично проходять курси підвищення кваліфікації та стажування. Наявність системи рейтингування науково-педагогічного персоналу та заохочення викладацького складу до розвитку професійної майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Наукова діяльність проводиться викладачами нерівномірно та з різною інтенсивністю. Рекомендовано звернути увагу на посилення академічної та професійної кваліфікації НПП, активізації наукової діяльності викладачів щодо публікації статей у фахових виданнях та виданнях, які індексовані науково-метричними базами, що рекомендовані МОН, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection. Необхідно розвивати практику більшого залучення фахівців-роботодавців до освітнього процесу, в тому числі до проведення регулярних аудиторних занять.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Після ознайомлення з підтверджуючими документами експертна група зазначає, що недоліки (слабкі сторони) ОПП за критерієм 6 в цілому не вплинули на якість освітнього процесу та не є суттєвими, можуть бути вирішені більшим залученням до реалізації освітнього процесу роботодавців, а також активізацією наукової діяльності НПП щодо публікації статей у фахових виданнях.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час зустрічі з представником бібліотеки [Зустріч 10] експертів повідомили про відсутність звернень від гаранта та групи забезпечення щодо оновлення та придбання літератури за спеціальністю. Література в більшості навчально-методичного забезпечення, зокрема методичних вказівок до виконання практичних, лабораторних та самостійної роботи, робочих програмах є застарілою, та датується ХХ століттям, часто посилення відбувається на російську літературу, не діючи державні будівельні норми [32-34,69]. Навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни не повне і тому не може гарантувати досягнення визначених програмою цілей та ПРН. Так, серед наданих гарантом методичних вказівок до виконання практичних робіт, відсутні вказівки за освітніми компонентами згідно ОПП 2016 року: ОЧ 1,4,5,6,8,9,10,11,12,13,15,16,17,18,19,20,23,24,25 ВВСо01,002 ВЗВО 05,08,09,10 та першого вибіркового блоку ВВС 02,03,04,05,06,08,09,10,11,12,14,15,16,17,18 та повністю вибіркового блоку №2, також до виконання РГР за ОЧ 01,06,09,10. Аналіз методичних вказівок до виконання лабораторних робіт підтвердив часткову відповідність тем лабораторних тематикам вказаним у робочих програмах (наприклад у РП «Гідротехнічні споруди» [110], не відповідає змісту лабораторних робіт вказаних у методичних рекомендаціях до цієї освітньої компоненти [110]. Аналогічна ситуація в освітній компоненті «Водопостачання і водовідведення», «Гідравлічні і аеродинамічні машини».) Крім того відсутні методичні вказівки до виконання лабораторних робіт за освітніми компонентами згідно ОПП 2016 року: ОЧ 01,08,09,10,11,13,14,15,16,17,18,23, першого вибіркового блоку ВВС 02,03,05,11,12,14,16,17 та повністю вибіркового блоку №2. Що є підтвердженням фіктивності створення та існування вибіркового блоку №2 і як наслідок повна відсутність навчально-методичного забезпечення цього блоку. Методичну допомогу до самостійної роботи здобувач не може отримати через відсутність відповідних методичних рекомендацій за освітніми компонентами згідно ОПП 2016 року: ОЧ 01,04,06,07,08,09,10,11,13-25, ВВСо 01, 02, ВЗВО 05,08,09 та вибіркового блоку №1 ВВСо2-06,08-12, 14-18 та повністю вибіркового блоку №2. Серед ряду освітніх компонент є навчальні посібники академічного персоналу ЗВО: ОЧ05, ВВСо5, ВВСо10 тощо. Перелік державних будівельних норм наявних у бібліотеці наданий гарантом на прохання експертної групи включає лінк на <http://online.budstandart.com> та ряд не діючих ДБН, зрештою вказаний перелік ДБН не є вичерпним, що демонструє часткову відсутність нормативних документів для якісної підготовки здобувачів [67]. Крім того пакет «Будстандарт» надає безкоштовно лише зміст більшості ДБН. На прохання експертної групи гарантом був наданий перелік прикладних програм, що використовується в освітньому процесі ОП: MS Office 2003, Библ. сист. «Ирбис», Digital, Autodesk® AutoCAD® для студентів (15.01.2021), Mathcad Express Free 30 Day Trial, Академічна версія ARCHICAD 23 (15.01.2021) [66, 71].

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час акредитаційної експертизи експертна група встановила, що доступ до відповідних інфраструктурних та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП є безоплатним. Під час анонімного опитування академічного персоналу 7,7% вказали, що має доступ до науково-метричних баз за наявності «оплати» [111]. В питанні не уточнено чи це бази, що надаються в ЗВО, тому можливо викладачі при відповіді мали на увазі інші бази, де потрібно платити. На підтвердження інформації вказаної у відомостях про самооцінювання надіслані відповідні документи [72].

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ЗВО проводить опитування здобувачів вищої освіти щодо рівня задоволення їх потреб та інтересів [72]. На прохання експертної групи гарантом були надані скан-копії журналів інструктажів з техніки безпеки під час проведення різних видів занять та робіт з освітніх компонент програми [73]. Скарг від здобувачів щодо безпечності для життя і здоров'я під час зустрічей з експертної групою не надходило. Психічне здоров'я здобувачів вищої освіти підтримується ЗВО через психологічну допомогу соціальним педагогом. Під час зустрічі №10 експертна група встановила, що у ЗВО навчається і працює близько 3000 осіб і для надання їм психологічної підтримки у ЗВО нині є 0,5 ставки психолога. Представник висловив міркування, що можливо відбудуться зміни у штатному розписі ЗВО та кількість ставки психолога збільшиться. Освітнє середовище дозволяє задовольнити основні потреби здобувачів

вищої освіти. Певним порушенням цих потреб можна вважати скорочення навчальних занять в період з 01.11 по 30.03 з 80 до 60 хвилин озвучених під час зустрічі №1. Також варто вказати на побажання здобувача вищої освіти вказане у опитуванні [5 ст.7] про відсутність санвузла всередині ЗВО та потребу ремонту санвузла на вулиці.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

За ОП ЗВО надає освітню підтримку здобувачам вищої освіти шляхом підвищення якості роботи деканатів та інших допоміжних підрозділів. Викладачі інформують здобувачів про консультації з навчальних дисциплін. Організаційна підтримка за підсумками зустрічей з здобувачами вищої освіти [Зустріч 3,6] та представниками студентського самоврядування [Зустріч 4] підтвердила ефективну взаємодію з адміністрацією ЗВО. Голова студентського парламенту стверджує, що з будь-яких питань має можливість поспілкуватися з ректором ЗВО. Здобувачі вищої освіти також вільні у консультаціях з адміністрацією ЗВО. Інформаційна підтримка надається шляхом розміщення розкладу занять на сайті ЗВО, різноманітної інформації про освітні можливості, програми обміну, наукові гуртки тощо. Консультативна та соціальна підтримка надається здобувачам шляхом психологічної підтримки соціальним викладачем, частково з приводу працевлаштування [Зустріч 9]. Під час зустрічей з здобувачами вищої освіти [Зустріч 3,6] та представниками студентського самоврядування [Зустріч 4] свідчень про не належну підтримку експертна група не отримувала. Проте експертна група звернула увагу на п.4.14 «Положення про правила призначення і виплати стипендій студентам, аспірантам, докторантам денної форми навчання..», відповідно до якого рейтинговий список студентів оприлюднюється на офіційному веб-сайті Університету не пізніше ніж через три робочих дні після його затвердження стипендіальною комісією Університету, проте виникли труднощі в знаходженні таких рейтингів на сайті ЗВО.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

На прохання експертної групи гарант надав фото-докази створення умов у ЗВО для осіб з особливими освітніми потребами [75]. Згідно з вимогами ліцензійних умов (п.33) Університет уклав договір з ПП «СанВінд» (код ЄДРПОУ 33277477) щодо «Звіту про проведення технічного обстеження щодо доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до центрального приміщення» від 20.05.2020 р.[76]. Документального підтвердження фахівцем з питань технічного обстеження будівель та споруд, який має кваліфікаційний сертифікат, або відповідною установою, уповноваженою на проведення зазначених обстежень щодо забезпечення доступності навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, зокрема безперешкодний доступ до будівлі, навчальних класів (груп) та іншої інфраструктури відповідно до державних будівельних норм, правил і стандартів відсутнє на момент завершення акредитації.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В ЗВО затверджене «Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією» в якому є чітка і зрозуміла процедура вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією). Також експертна група проаналізувала «Положення про комісію з оцінки корупційних ризиків ДВНЗ «ХДАУ» та «Антикорупційну програму на 2019-2020 роки», де є процедура вирішення ситуацій з корупцією. У ЗВО є скринька довіри, як в електронному сервісі так і в приміщенні ЗВО. Здобувачі можуть використовувати як внутрішні механізми повідомлення про дискримінацію так і зовнішні <https://www.education.ua/ua/universities/349/> . Повідомлень про домагання, дискримінацію від здобувачів ОП, що акредитується не отримано. На підтвердження інформації вказаної у відомостях про самооцінювання надіслані відповідні документи [78].

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Доступ до відповідних інфраструктурних та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП є безоплатним. 2. Освітнє середовище в цілому є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою. 3. ЗВО розуміє важливість рівності доступу для навчання особам з особливими освітніми потребами. 4. Є чітка і зрозуміла процедура вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією). У ЗВО є скринька довіри, як в електронному сервісі так і в приміщенні ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

1. Навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни не повне і тому не може гарантувати досягнення визначених програмою цілей та ПРН. Розробити та розмістити у вільному доступі для здобувачів весь спектр навчально-методичного забезпечення для всіх освітніх компонент ОП. ЗВО варто переглянути перелік лабораторних робіт через призму програмних результатів навчання згідно стандарту та вимог ринку праці, скласти перелік лабораторних робіт, оновити робочі програми та забезпечити сучасне використання прикладних програм для якісної підготовки випускника для ринку праці. 2. Варто розвивати електронні сервіси для здобувачів вищої освіти, академічного персоналу тощо. Зокрема сервіси, що стосуються електронного поселення в гуртожиток, виклик служб з обслуговування і ремонту, електронний журнал, мобільний додаток до електронного розкладу тощо. ЗВО варто стати майданчиком різноманітних академічних, культурних і громадських подій міського, регіонального та міжнародного масштабів, що дозволить студентам брати в них участь, збагачувати свій інтелектуальний та соціальний розвиток. Варто розглянути можливість реалізації студентських просторів, де студенти можуть збиратись для спільної роботи над завданнями і проектами, організувати власні події. 3. Посилити роботу з надання психологічної допомоги здобувачам вищої освіти, академічному персоналу. Особливо це стосується періодів сесій. Інформувати здобувачів про конфіденційність можливої допомоги, можливо створити телефон гарячої лінії для психологічної допомоги учасників освітнього процесу у ЗВО. 4. Проводити регулярні опитування здобувачів ОП щодо задоволення підтримкою здобувачів та вчасно реагувати на пропозиції здобувачів вищої освіти. Передбачити прозору процедуру оприлюднення рейтингів студентів на сайті ЗВО, посилити роботу студентського самоврядування щодо контрольних функцій в даному питанні. 5. Технічне обстеження щодо доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп провести для всіх приміщень ЗВО, де відбувається навчання даних осіб. 6. Передбачити можливість конфіденційних звернень здобувачів та академічного персоналу щодо конфліктних ситуацій у ЗВО. Провести консультації з психологічною службою на скільки доцільні відкриті свідчення осіб, що зазнали сексуальних домагань перед комісією.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Оцінюючи відповідність критерію 7 експертна група мала вагання стосовно рівня відповідності В чи Е. Серед 6-ти підкритеріїв, на думку експертної групи, найбільш критичним є підкритерій 1 в частині навчально-методичного забезпечення, державних будівельних норм та прикладних програм. Використовуючи голістичний підхід в оцінюванні, та беручи до уваги всю цілісність встановлених релевантних зв'язків та їх контексту експертна група схилилася до рівня відповідності по критерію 7 «В». Серед основних факторів це позитивна динаміка покращення даного критерію, усвідомлення ЗВО потреби в покращенні цього критерію та досвід і компетентність академічного персоналу.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Експертна група проаналізувала загальноінституційну політику та процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Так, розроблення та затвердження ОП регламентується «Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «ХДАУ». В Положенні відсутні критерії започаткування освітньої діяльності за освітніми програмами, структуру ОП, що пропонується в п.3.1 варто передбачити згідно примірного зразка ОПП відповідно до листа МОН від 28.04.2017 №1/9-239. Крім того в п. 3.1 Стандарти вищої освіти та освітні програми вказано, що «..обсяг освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) освітнього рівня становить 240 кредитів ECTS (на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст» – 180 кредитів ECTS)..». На основі аналізу даного пункту виникають суперечності з інформацією отриманою від академічного персоналу [Зустріч 5], про навчання здобувачів зі скороченим терміном навчання 1 рік та 10 місяців. Експертна група проаналізувала «Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ДВНЗ «ХДАУ». Зокрема аналіз п. 3.7. Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм передбачає розробку процедур регулярного періодичного перегляду програм за участю працевлаштувачів, здобувачів вищої освіти та інших зацікавлених сторін, проте які саме це процедури не вказано, і чи розроблені вони нині і чи застосовуються у ЗВО. У відомостях про самооцінювання ОП автори вказують наступні критерії перегляду ОП: рівень оновлюваності ОП, рівень участі роботодавців в розробці та внесенні змін, рівень задоволеності здобувачів вищої освіти, індекс працевлаштування випускників, рейтинг за оцінками роботодавців, участь в міжнародних програмах підготовки. Експертна група згідно надісланої інформації гарантом встановила, що

рейтинг за оцінками роботодавців не проводився [91], ЗВО приймає участь в міжнародній програмі UHBDP [92], опитування щодо рівня задоволення здобувачів не проводилося та вказано, що на теперішній час зауважень, які могли викликати перегляд ОП, не було. Таким чином експертній групі важко оцінити процедуру перегляду ОП, якщо встановлені критерії не опрацьовані в ОП. Експертна група спробувала встановити весь ланцюжок процедур за ОП: засідання кафедри, засідання вченої ради факультету та засідання вченої ради ЗВО [86,87,15]. Проте чому відбулося затвердження нової редакції ОПП у 2019 з протоколів кафедри та факультету не зрозуміло [85,88]. Певні пояснення надані гарантом під час Зустрічі №2 та Резервної зустрічі. Таким чином встановлено, що моніторинг та періодичний перегляд ОП відбувається із визначеною загальноінститутською політикою та процедурами внутрішнього забезпечення якості вищої освіти відбувається частково та потребує доопрацювання. На підтвердження інформації вказаної у відомостях про самооцінювання надіслані відповідні документи [81-93].

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Розроблена закладом ЗВО форма не включає питань щодо перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості [5]. Електронна форма заповнюється всіма здобувачами ЗВО, що не дозволяє ідентифікувати відповіді здобувачів цієї ОП [https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdpZQ2WS8anq8EfMbajFrVHE8ZRnE3S7bSDRJGUx8UGoEfJrg/viewform, Результати опитувань]. На кафедрі гідротехнічного будівництва, водної інженерії та водних технологій 11.02.2020 здійснене обговорення результатів анкетування здобувачів щодо перегляду ОП, за підсумками якого зауважень та побажань щодо перегляду ОП не було [95]. Окремих опитувань здобувачів щодо змісту конкретних освітніх компонент не проводилося [96]. Експертній групі був наданий протокол від 17.02.2020 №3 засідання студентського парламенту ЗВО, де в п.2 розглядаються та вносяться зміни до ОПП на 2020-2021 рік [97]. Нині в ЗВО діють редакції ОПП 2016, 2019 року, значить планується редакції ОПП на 2020-2021 рік. Аналіз протоколу викликає суперечності, адже Політологія є ВК4 у вибіркового блоці 1, а Психологія є ВК4 у вибіркового блоці 2, тоді яким чином може бути виконане рішення про заміну у навчальному плані Політології на Психологію. Студентському парламенту радше варто звернути увагу на процедури формування блокової системи з 18-ти дисциплін, оцінити її доцільність, виступити з ініціативою її зміни для кращого формування освітніх траєкторій здобувачів, проаналізувати процедури вибору дисциплін інших ЗВО України та світу. Експертам була надана довідка від студентського парламенту, що підтверджує можливість звернень до адміністрації ЗВО щодо вирішення їх проблем [98]. Процес організації залучення здобувачів як партнерів до перегляду ОП у ЗВО ще на етапі становлення, проте відмічається позитивна динаміка.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У складі ради роботодавців факультету водного господарства, будівництва та землеустрою [п. 3, протокол від 06.02.2019 р. №4] створена секція ради по спеціальності 194 «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології». Варто звернути увагу на можливий конфлікт інтересів, а саме призначення головою секції ради роботодавців факультету водного господарства, будівництва та землеустрою гаранта ОП Волошина М.М. та секретарем секції завідувача кафедри гідротехнічного будівництва, водної інженерії та водних технологій Шапоринську Н.М. [п. 3, протокол від 06.02.2019 р. №4, протокол від 05.02.2020 №6]. Зустріч 7 з роботодавцями підтвердила, що вони залучені до перегляду ОП, проте з 12 роботодавців членів секції на зустрічі були присутні лише 3. Процес організації залучення роботодавців, як партнерів до перегляду ОП у ЗВО ще на етапі становлення, проте відмічається позитивна динаміка. На підтвердження інформації вказаної у відомостях про самооцінювання надіслані відповідні документи [99-102].

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Випускників за освітньою програмою ще немає, під час зустрічі №9 експертами було уточнено, чи планується практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників у ЗВО. На разі така практика на етапі становлення у ЗВО. На підтвердження інформації вказаної у відомостях про самооцінювання надіслані відповідні документи [103].

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Експертна група під час аналізу ОПП в критерії 2 вказала на ряд суттєвих недоліків у ОПП 2016 та 2019 року. Таким чином система забезпечення якості ЗВО не забезпечила вчасне реагування на недоліки в ОП, впродовж більш ніж 3

років недоліки у ОПП були не виправлені та не встановлені, крім того недоліки ОПП 2016 року були перенесені у ОПП 2019 року. Цей процес потребує доопрацювання. Крім того у відомостях про самооцінювання автори зовсім не аналізують ОПП 2019 року, вказуючи на якісь точкові зміни, та на відсутність недоліків, при цьому зовсім не згадуючи нове ОПП 2019 року, що є недоліком. На підтвердження інформації вказаної у відомостях про самооцінювання надіслані відповідні документи [104].

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП відбувається вперше. У відомостях про самооцінювання автори вказують на результати акредитації магістерського рівня ОП. На підтвердження інформації вказаної у відомостях про самооцінювання надіслані відповідні документи [105].

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Культура якості у ЗВО на етапі становлення. Викликає стурбованість у експертної групи виявлені факти фіктивності створення індивідуального вибору освітніх компонент здобувачами вищої освіти, зокрема ідентичність 10 компонент в вибіркового блоці 1 та 2. Крім того ЗВО, гарант та розробники РП вказаних дисциплін свідомо порушили норми академічної доброчесності розробивши та затвердивши вказані РП. Варто продовжити працювати над формуванням культури якості. На підтвердження інформації вказаної у відомостях про самооцінювання надіслані відповідні документи [106-108].

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

ЗВО поступово покращує внутрішнє забезпечення якості освітньої програми, як на рівні самої ОП так і на рівні ЗВО. Під час зустрічі №8 експертній групі повідомили про призначення відповідального по ЗВО за систему внутрішньої якості освіти. Відбувається затвердження внутрішніх нормативно-правових документів ЗВО, що регламентують питання якості освіти у ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. Потребують перегляду процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми та програм у ЗВО. Існуючі документи варто доповнити чіткими та зрозумілими етапами розроблення та затвердження. Важливо вказати на потребу на етапі розроблення чи коригування в комунікації всіх учасників академічної спільноти ЗВО, що здійснює підготовку, важливе розуміння кафедрами, що здійснюють підготовку на 1-2 курсах, які ПРН в кінцевому підсумку повинен отримати здобувач, та оцінити всю структурно-логічну схему підготовку спільно всім кафедрам. Моніторинг та перегляд програм потребує чіткості критеріїв. Можливо здобувачі і бажають мати гарну спортивну форму і хочуть збільшення кредитів з фізкультури з 4 до 6, звісно ніхто не проти, проте варто оцінити на скільки побажання здобувачів корелюється з вибудованою системою підготовки за ОП. Можливо варто спільно запропонувати різні спортивні гуртки на рівні факультативів, проте ввести перелік дисциплін вільного вибору, можливо знову ж таки фізкультуру, а можливо і основи бізнесу. 2. Для перегляду освітні програм варто використовувати не лише макрорівень, тобто враження здобувачів від усієї програми в цілому, варто здійснювати опитування і за окремими освітніми компонентами після їх завершення. Викладач зможе оцінити свої слабкі сторони і покращити їх наступного року. Варто використовувати різноманітні платформи, в т.ч. Moodle. Хоча у відомостях з самооцінювання вказується, що він використовується, проте фактично його використання на етапі становлення. 3. Варто звернути увагу на можливий конфлікт інтересів, а саме призначення головою секції ради роботодавців факультету водного господарства, будівництва та землеустрою гаранта ОП Волошина М.М. та секретарем секції завідувача кафедри гідротехнічного будівництва, водної інженерії та водних технологій Шапоринську Н.М. [п. 3, протокол від 06.02.2019 р. №4, протокол від 05.02.2020 №6]. Робота секції повинна бути реальною. 4. Збирання, аналіз та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми варто передбачити розробленням відповідного Положення в рамках ЗВО. Випускників за ОП ще немає, проте варто чітко розуміти яким чином будуть відбуватися наступні етапи оцінювання їх досягнень. 5. Реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми в форматі процесів, що здійснюється у ЗВО потребує підсилення. Робота експертної групи під час акредитації встановила ряд суттєвих недоліків за ОП. Процес організований за цим питанням варто переглянути. 6. ЗВО варто продовжувати працювати щодо сприйняття всіма членами академічної спільноти процедур і політики забезпечення якості. Крок за кроком працювати над культурою якості, спільно поділюваних цінностей та смислів, що визначають якість освіти як інституційну ціль, а її забезпечення – як спільну відповідальність усієї спільноти.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Оцінюючи відповідність критерію 8 експертна група мала вагання стосовно рівня відповідності В чи Е. Серед 7-ти підкритеріїв, на думку експертної групи, найбільш критичним є підкритерії 1,2,5,7, аналіз яких наведений у цих підкритеріях. Використовуючи голістичний підхід в оцінюванні, та беручи до уваги всю цілісність встановлених релевантних зв'язків та їх контексту експертна група схилилася до рівня відповідності по критерію 8 «Е». Оцінюючи той процес, що був організований за ОП та у ЗВО за цим критерієм на відсутність чітких та зрозумілих процедур моніторингу та перегляду ОП, відсутність розуміння у здобувачів повноцінності партнерства, щодо процесів забезпечення якості ОП, конфлікт інтересів у секції роботодавців, відсутність майбутніх практик збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускника [Зустріч №9], внутрішня система забезпечення якості не достатньо забезпечила адекватне реагування на недоліки, культура якості на етапі становлення.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права і обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них (<http://www.ksau.kherson.ua/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F.html>), їх дотримання контролюється ЗВО.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сайті університету є пошта, за якою можна надіслати свої зауваження та пропозиції. (obgovorennya@ksau.kherson.ua). Дане оголошення стосується Статуту ЗВО, а не даної ОП. Також сайт містить громадське обговорення освітніх програм, на якому опубліковано Протокол №5 засідання ради роботодавців від 10.11.2019 з даної освітньої програми. Стосовно даної ОП свої пропозиції та зауваження можна адресувати напряму на пошту відповідної кафедри.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті ЗВО опублікована освітньо-професійна програма, затверджена у 2019-му році для майбутнього набору здобувачів у 2020-му році, але у зв'язку з виходом стандарту вищої освіти, програма має бути переглянута. На підтвердження інформації вказаної у відомостях про самооцінювання надіслані відповідні документи [109].

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Заклад працює над рівнем прозорості своєї роботи і має на меті досягти максимально можливого рівня публічності процесів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Рекомендуємо розвинути більш зручний вигляд обговорення, публікувати пропозиції, що надходять щодо ОП, а також контролювати регулярність даних процедур. Переглянути структуру сайту, його зручність та зрозумілість для користувача, наповненість необхідною інформацією для стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Оцінюючи відповідність критерію експертна група враховувала, як позитивні практики за цим критерієм (наявність інформації на сайті, правил щодо прав та обов'язків усіх учасників освітньому процесу), так і певні недоліки, зокрема відсутність для громадського обговорення проектів ОП та змін до них у відкритому доступі не пізніше як за 1 місяць до їх розгляду, а також таблиці пропозицій протягом 1 тижня після закінчення громадського обговорення. ЗВО готує новий ОПП в зв'язку з затвердженням стандарту вищої освіти і підтвердив, що врахує даний недолік при підготовці ОПП.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	E

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Перелік документів у звіті EG_.pdf</i>	HEl7HmwV5Jf83R1pGbBo2klsJGIz9x4U3brX4Rem MJU=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Грицина Олександр Олексійович

Члени експертної групи

Сорокіна Катерина Борисовна

Гаврилко Анастасія Дмитрівна